

NACIONALNO UDRUŽENJE RODITELJA DECE OBOLELE OD RAKA SRBIJE

BILTEN BR. 02/2007

"VOKK- Vereniging
Ouders, Kinderen
en Kanker",
Schouwstede 2b,
3431 JB Nieuwegein,

The Netherlands
www.vokk.nl

Holandsko
udruženje roditelja
dece obolele od
raka "VOKK",
finansijski je
pomoglo štampanje
biltena

**Ja sam mali ali veoma
hrabar,**

a vi ste veliki i...?!

SADRŽAJ

Savetovalište	2
Edukacija - psiholog	3
Udruženje "Zvončica"	4
Udruženje "UDK"	5
Volonteri "SUMC"	6
Iz sveta	6,7
Reč lekara	8
Iz ugla izleženih	9
ICCCPO & SIOP	10-12

Palmotićeva 25A, 11000 Beograd, Srbija

office@nurdor.org.yu www.nurdor.org.yu

BESPLATAN PRIMERAK

Irina Čepinac Ban

Januara 2002. godine, autobusom za Sarajevo, putovale smo Mileva Ličina, predsednik udruženja „Uvek sa decom“ i ja, član udruženja „Zvončica“. Nismo se poznavale ranije, upoznale smo se te večeri na stanicu. U Sarajevo smo pošle na poziv tamošnjih roditelja koji su rešili da osnuju udruženje roditelja i pozvali nas da im u tome pomognemo.

Cele noći je padaо sneg, putnici su u autobusu dremali, a Mileva i ja smo pričale i pričale...priči nikada kraja. Setile smo se kako su nam lekari saopštili dijagnozu kancera kod naše dece, prvih strahova, slutnji, a najviše dečje patnje. Jedna drugoj

smo završavale rečenice i misli. Eto, ne poznajemo se, a kao da smo čitav život zajedno provele. Pričale smo o našim udruženjima, kako funkcionišu, sa kakvim problemima se suočavamo i došle do zaključka da treba da se udružimo, da pozovemo roditelje iz drugih bolnica i gradova i da napravimo jedno zajedničko udruženje.

Te noći to je bio samo san, ako sanjamo sami - ostaje samo san, a kada sanjamo zajedno - snovi se i ostvare.

15. decembra 2003. godine san se ostvario, osnovali smo Nacionalno Udruženje Roditelja Dece Obolole od Raka. Bila sam prvi predsednik, a svoju dužnost sam 20. oktobra 2007. godine predala gospodri Slobodanki – Bobi Erić koja svojim ljudskim

osobinama, a pre svega kao majka sa srcem lavice, zasluzuјe duboko i iskreno poštovanje. Hvala Bobi na preuzetoj dužnosti i svima koji su doprineli da ovo udruženje postoji.

Irina Čepinac - Ban

Slobodanka Boba Erić, predsednik
"NURDOR"

Savetovalište za roditelje dece obolole od raka

Pre više decenija, u razvijenim zemljama sveta, prepoznata je potreba za stručnom psihološkom pomoći u pedijatrijskim hematoonkološkim službama. Od tada, pa do danas, psiholozi su sastavni deo stručnog tima u lečenju malignih bolesti kod dece. Roditelji obolele dece, kao najpozvaniji i najodgovorniji kada je pitanju detetovo zdravlje i život, vremenom su takođe postali ravnopravni deo ovog multidisciplinarnog tima.

Kod nas je odavno prepoznata potreba za psihologizma ali su bolnice, i pojedina lokalna Udruženja roditelja, ovaj problem rešavali kako su umeli i znali. Pedijatrijske hematoonkološke službe u Novom Sadu i Nišu imaju svog psihologa, a u Beogradu samo Institut za onkologiju i radiologiju Srbije.

Od osnivanja Nacionalnog udruženja roditelja, jedan od najvažnijih ciljeva nam je da sve dečje bolnice u Srbiji, u kojima se leče maligne bolesti, imaju svoju psihološku službu.

Nismo znali odakle da krenemo, mislili smo da će to NEKO rešiti, da će NEKO uvideti koliko je psiholog neophodan deci, roditeljima i medicinskim radnicima, da će NEKO pokrenuti i uraditi pravu stvar. Dugo smo lutali tražači NEKOG i na kraju shvatili da smo mi, roditelji, taj NEKO.

Ovo su naša deca, ovo je naša borba za njihov opstanak i mi smo NEKO ko mora rešiti ovaj veliki problem. Kada smo to shvatili, odlučili smo da napravimo projekat „Savetovalište za roditelje dece obolole od malignih bolesti“. Nije bilo lako, pisanje projekata je ozbiljan posao, nismo znali kako, lutali smo, imali nedoumice ali smo na kraju uspeli.

Tada su polako počela da nam se otvaraju vrata i pružaju ruke. Ministarstvo za zdravlje nam je odobrilo sredstva za projekat, naši uvaženi lekari su nam se pridružili, a najznačajnije je što nam je pružena velika pomoć od psihologa Tamare Klikovac, koja nas je od samog početka podržavala u realizaciji ove ideje. Holandsko nacionalno udruženje roditelja „VOKK“ nam je obezbedilo sredstva za štampanje biltena koji izlazi kvartalno kao izveštaj o projektu.

Nadamo se da će naš primer ohrabriti i ostala udruženja roditelja da uzmu u svoje ruke rešavanje brojnih problema vezana za zdravlje dece i da će ljudi u nadležnim ustanovama pročitati ove tekstove i shvatiti da su i oni NEKO ko treba da pomogne.

Roditelji iz Udruženja "NURDOR"

“VOKK - Vereniging Ouders, Kinderen en Kanker”
Schouwstede 2b, 3431 JB Nieuwegein, The Netherlands

Podrška roditelja - roditeljima

Uspešan početak saradnje između Udruženja roditelja i stručnjaka iz oblasti psihoterapije

Tamara Klikovac

Edukacija koja je održana za roditelje-pomagače, koji će u okviru projekta „Savetovališta za roditelje dece obolele od malignih bolesti“ odlaziti na hemato-onkološka Odeljenja i pružati savetodavno-informativnu podršku roditeljima čija se deca trenutno leče na pomenutim odeljenjima, je po mnogo čemu važan korak napred.

Prvo, važnost je u tome što je po prvi put ostvarena kvalitetna saradnja između stručnjaka u oblasti psihoterapije i Udruženja roditelja dece obolele od leukemije. Drugo, važnost je i u tome što su roditelji iz Udruženja prepoznali sopstvene potrebe za saradnjom sa ljudima koji se profesionalno bave psihoterapijom i mentalnim zdravljem u najširem smislu reči.

Osnovni ciljevi edukacije su se odnosili na to da se roditelji upoznaju sa osnovnim principima nedirektivnog psihološkog savetovanja po modelu Karla Rodžersa i da se osnaže dovoljno da mogu da se suoče sa situacijom u kojoj su i sami bili kada su se njihova deca nalazila na lečenju. Istovremeno, ideja je bila da se roditelji upoznaju sa bazičnim «veštinama» i tehnikama, koje su neophodni preduslovi za kontakt sa ljudima koji se nalaze u kriznim i stresnim situacijama. Tokom edukacije bilo je puno priče o empatiji i toplini, o aktivnom slušanju, o praćenju i prepoznavanju osećanja i potreba sagovornika, o pravovremenom postavljanju pitanja.

Kao što svaka edukacija iz oblasti savetovanja i psihoterapije podrazumeva i rad na sebi i sopstvenom iskustvu i ova edukacija je bila prožeta dobrim delom i na deljenju i «obradju» vrlo snažnih i bolnih ličnih iskustava i doživljavanja roditelja koji su i sami prošli sa decom težak put lečenja na hemato-onkološkim odeljenjima.

Zadivljujući je entuzijazam, spremnost i volja roditelja iz Udruženja da pomognu, da se pridruže i da priđu na topao i nadasve human način, roditeljima čija se deca trenutno nalaze na hemato-onkološkim odeljenjima.

Edukacija je u tom smislu bila podsticaj i ohrabrenje roditeljima da pruže adekvatnu i dobro osmišljenu podršku, a da pri tome drže pod kontrolom svoje proživljeno iskustvo i da se sačuvaju od burn-out sindroma (sindroma sagorevanja).

Tamara Klikovac, psiholog

Odeljenje pedijatrijske onkologije, Institut za onkologiju i radiologiju Srbije

Zadivljujući je entuzijazam, spremnost i volja roditelja iz Udruženja da pomognu...

Dr Aleksandra Peco Vuletić

Osam sati edukacije proletelo kao tren

Edukacija za neprofesionalce (roditelje/pomagače) povodom početka rada Savetovališta za roditelje dece obolele od malignih bolesti održana je 29.septembra 2007. u prostorijama Univerzitetske dečje klinike, Tiršova 10. u Beogradu. Edukaciju su vodile Dr Sanja Vuletić Peco i Tamara Klikovac, psiholog sa Instituta za onkologiju i radiologiju Srbije. Uz prisustvo devet roditelja, od kojih šest roditelja iz Udruženja roditelja i prijatelja dece UDK Tiršova, jedan roditelj iz Udruženja "Zvončica" i dva roditelja iz Udruženja "Uvek sa decom", edukacija je prošla u srdačnom, topлом i izuzetno podsticajnom raspoloženju.

Predavanja su bila više nego interesantna i većina nas se po prvi put susrela sa osnovnim principom savetovanja u pružanju psihološke podrške. Bilo nam je veoma značajno šta nikako ne smemo raditi, šta je to poželjno, a šta nepoželjno reći u određenim kriznim situacijama i na koji način odgovarati na neka osetljiva pitanja. Naša osnovna motivacija i potreba za edukacijom bila je da ono što radimo, uradimo na najbolji mogući način, da pomognemo ljudima kojima je pomoći neophodna preuzimajući na sebe ulogu savetodavca na klinikama koje nemaju psihologa, a da istovremeno sačuvamo sebe od stresa i patnje koju sa sobom povlači sećanje na najteži period našeg života.

Bilo je i smeja i suza. Osećaj pripadnosti i povezanosti, iako smo neke ljude prvi put videli, bio je toliko jak da smo se osećali kao da se znamo celog života.

Ovom prilikom zahvaljujemo se svim učesnicima, posebno Tamari Klikovac jer je edukaciju pripremila i odradila volonterski na visoko profesionalan način. Zahvaljujemo se Prof. dr Dragani Janić na obezbeđivanju prostora za neometani rad u prostorijama Hemato-onkološkog odeljenja UDK Tiršova kao i Dr Sanji Peco Vuletić koja nas je sa puno topline i strpljenja vodila kroz edukaciju koja je trajala gotovo 8 časova, a za sve nas prošla je kao tren. Prva supervizija zakazana je za 07.decembar 2007. Predviđeno je da podelimo svoja iskustva i dileme vazane za Savetovalište kako bismo mi, roditelji-pomagači, konstantno poboljšavali kvalitet rada.

Novka Tomic

Roditelji na edukaciji

Udruženje "Zvončica" na Institutu za zdravstvenu zaštitu majke i deteta Srbije

Septembar, oktobar, novembar 2007

Nedelja posle podne, na odelenju mir i tišina. Deca leže u svojim krevetima, gledaju TV, igraju igrice i crtaju, a njihove mame pored njih sede, pričaju, neke dremaju, željne toliko potrebnog sna. Ali, spavanja nema jer se mora paziti da infuzija ide kako treba, da detetu ne bude dosadno, da nije gladno i žedno. Dežurna medicinska sestra Ceca, obilazi decu, proverava

" Psiholog mi je neophodan...ne znam šta bih da nije ovih ljubaznih sestara i drugih majki koje mi daju snagu? "

infuzije, pokriva usnule mame i šapuće deci. Oko 16h sestra Ceca ulazi u sobe i poziva mame da dođu u dnevni boravak gde će, od tog dana i svake naredne nedelje, raditi Savetovalište za roditelje. Dočekali smo mame i decu i, moram priznati, u prvom trenutku smo imali tremu da li ćemo uspeti u svojoj nameri da makar malo pomognemo ovim majkama da osete razumevanje i da nisu same. Mi smo prošli isto teško i bolno iskustvo, ali evo nas, tu smo, život ide dalje i nosi sa sobom neizvesnost koja nas sve prati.

Malo nepoverljivo, tiho i polako, mame su počele da dolaze, neke sa decom u naručju, neke same, a neke sa decom koja su trčkarala pored njih. Upoznali smo se i predstavili zašto smo došli. Pre svega smo im objasnili da ovo nije nikakva obaveza i da, ako ne žele da budu tu, slobodno mogu da odu u sobu i budu pored svog deteta, ali neka ipak na kratko budu sa nama jer će im možda koristiti.

Doneli smo brošure i bilten koji NURDOR objavio, podelile im i počele razgovor koji je počeo našim pitanjima: "Kako ste, kako je dete? Imate li još dece, sa kim su kod kuće?".

Mame su u početku stidljivo odgovarale na pitanja, ali ubrzo

više nisu bila potrebna pitanja, same su pričale svaka svoju priču. Pažljivo smo slušali sa iskrenim razumevanjem i bez mnogo komentara. Mame su imale i konkretna pitanja:

- šta reći drugima, rođacima, prijateljima;
- da li odgovarati na brojne telefonske pozive jer mnogo snage i vremena utroše na pružanje informacija;
- da li pustiti dete da se igra sa drugom decom;
- kako hraniti decu, da li im dozvoliti da jedu sve što požele;
- kako razgovarati se mlađom decom, a kako sa adolescentima;
- da li moliti lekare da deci objasne od čega boluju;
- strah od budućnosti, mogućnost smrti...

Strpljivo i pažljivo smo odgovarale na neka pitanja ali naši odgovori su, u stvari, bili samo potvrda da sve rade kako treba i da su na pravom putu.

Roditelji su se jednoglasno složili da je psiholog neophodan na ovakovm odeljenju, potrebno je da imaju sa nekim da razgovaraju, da budu saslušani, da im neko pruži toliko potrebno samopouzdanje. Svesni su da je pitanja mnogo, a odgovora malo ali ipak, potreban im je stručnjak koji će potvrditi da su im makar pitanja ispravna. Takođe su pokazali veliku želju i potrebu da razgovaraju sa lekarima, na miru, bez

" Više nisam sigurna šta je normalno, a šta ne? Da li je normalno što ne plaćem? "

žurbe i straha da će dete čuti nešto što ne treba, da u opuštenoj atmosferi saznaju, na razumljiv način, o prirodi bolesti, protokolima, neželjenim posledicama. Obzirom da se u bolnici pretežno nalaze majke pored dece, veliko je interesovanje da se našim sastancima pridruže očevi. Najčešće su očevi/muževi ti koji brinu o drugoj deci kod kuće, o egzistenciji, o nabavljanju lekova, hrane itd. Njima je takođe neophodna pomoć i podrška. Često čujemo kako kažu da je njima teže nego majkama jer su one pored deteta i imaju stalnu kontrolu, uvid u situaciju, lekare da ih informišu. A tate, čekaju pored telefona i neizvesnost ih ubija.

Mnogo je pitanja i čeka nas veliki posao u narednih 7 meseci.

Veliku pomoć nam pružaju članovi Studentske Unije Medicinara koji se sa uživanjem igraju sa decom tokom naših razgovora. Zaista je divno, za promenu, čuti dečju graju i smeh na ovom odeljenju. Ova deca zaslužuju mnogo više.

Roditelji iz udruženja "ZVONČICA":

Ljiljana Radovanović, Jelica Ušlebrka, Zorica Đogović i Irina Ćepinac Ban

Ponekad umemo i da se osmehnemo...

Prvo Savetovalište na UDK

SAVETOVALIŠTE

Prvo Savetovalište roditelja u UDK Tiršova, na hematološko-onkološkom odeljenju održano je 06.Oktobra u 16 časova. Dogovor koji smo u okviru lokalnog Udruženja postigli bio je da se podelimo u dve grupe i da prvi meseci Savetovalište vode po dva roditelja koja su prošla edukaciju.

Da bismo atmosferu napravili prijatnjom, obezbedili smo kafu, sokove i kolače. Prvom sastanku prisustvovalo je 5 roditelja. Savetovalište su vodili Zorica Manojlović i Ljubiša Stanić. Predstavili smo se, rekli da smo roditelji izlečene dece, a onda su oni počeli da pričaju svoje priče. Gotovo svi su očekivali da će tu biti i neko od lekara. Bilo je puno pitanja za njih, da im se bolje objasni protokol, način lečenja, zašto se neki lekovi ne mogu nabaviti preko recepta, kako pojedini lekovi deluju, šta se može očekivati kao posledica, šta je normalno, a šta ne. Odgovore na ta pitanja mi ne mozemo da im damo, pa smo predložili da sva pitanja zapišu i slobodno pitaju lekare. Uzimajući u obzir da su lekari sa hemato-onkološkog odeljenja UDK Tiršova prihvatali učešće u Savetovalištu na volonterskoj osnovi, dogovorili smo da nakon nekoliko odlazaka na kliniku napravimo prioritet na osnovu pitanja i zahteva roditelja obolele dece i da lekari drže određena tematska predavanja, posle kojih bi roditelji mogli da postavljaju pitanja.

Ono u čemu smo mogli da im pomognemo su nedoumice i strahovi kroz koje smo svi prošli - kako se ponašati prema rođacima i prijatejima, da li i koliko često primati posete, kako održavati higijenu, šta dati detetu da jede, kako organizovati život kod kuće sa drugim detetom, mlađim ili starijim ...

Svi su se složili da je psiholog neophodan i iz njihove priče smo saznali da su svi oni posle saopštavanja dijagnoze pitali lekara da li na klinici postoji psiholog .

Sastanke smo nastavili da održavamo svake subote, nekada je bilo manje, nekada više roditelja, neki su dolazili ponovo. Svima nam je bilo pomalo teško da se vratimo u taj težak period našeg života, ali istovremeno smo se jako dobro osećali jer smo nekome makar malo pomogli i dali mu nadu i volju da nastavi dalje.

Zorica Manojlović i Ljubiša Stanić

Sećam se kada se sve ovo događalo meni i još uvek me boli

13. oktobra u 16 časova je naš red za odlazak na Kliniku.

Drugo Savetovalište, naše prvo zvanično u okviru rada Savetovališta. Iako smo se u prethodnih 10 godina nebrojeno mnogo puta našli u situaciji da nas kontaktiraju porodice obolele dece, sada smo po prvi put posle edukacije u situaciji da proverimo način dogovorenog rada. Pomoć nam svesrdno pruža Gospoda Mileva Ličina iz Udruženja "Uvek sa decom".

Na Odeljenju nas čeka 6 roditelja. Veoma brzo se uspostavlja diskusija vezana za bezbroj tema koje muče roditelje.

Neki roditelji se veoma nerado i teško uključuju u razgovor. Otvoreno kažu da im je veoma neprijatno podsećanje na nešto što očajnički žele da potisnu.

Jedna majka ima dvoje dece obolele od akutne leukemije i dva puta je prolazila kroz iste probleme. Jedna majka ima dete u terminalnoj fazi bolesti.

Toliko patnje i bola na jednom mestu veoma je teško ne osetiti lično.

Svi se slažu da je prisustvo psihologa neophodno, ne samo u momentu saopštavanja dijagnoze, nego i u raznim kriznim situacijama koje prate tok lečenja čak i kod dece sa odličnim prognozama.

Svi žele da čuju naše iskustvo vezano za određene situacije u toku i nakon lečenja. Najčešće postavljana pitanja: da li smo koristili neke od vidova alternativne

medicine; da li su naša deca preživljavala strahove u toku i nakon lečenja; da li smo u vreme lečenja bili preterano brižni; kako smo prihvatali saopštavanje dijagnoze... i tako dalje. U jednoj od narednih poseta imaćemo više kontakta sa roditeljima novoobolele dece.

Sastanak započinje suzama, jer majke osećaju potrebu da nam ispričaju sve što osećaju. Puštamo ih da pričaju – jer osećamo da im je to neophodno, zatim nam postavljaju pitanja, polako počinju da se opuštaju i Savetovalište završava stidljivim osmesima i pitanjem kada ponovo dolazimo.

Nijedno Savetovalište nije trajalo predviđenih 90 minuta. Uvek je trajalo duže, što pokazuje očiglednu potrebu roditelja da sa nekim dele svoja razmišljanja, strahove i nadu.

Svaki put po izlasku sa Klinike, pre nego što krenemo svojim kućama, sednemo negde da popijemo kafu. Duboko sam uverena da svi osećamo isto. Sa jedne strane smo ponosni na sebe što smo uspešno obavili još jedno savetovanje, a sa druge smo svesni da sada i nama treba stručna pomoć.

Nekada nam se kao bumerang vrati sećanja i strahovi vezani za period lečenja naše dece i svesni smo savršeno da je u našem slučaju veoma teško osećaje koje imamo nazvati Empatijom, jer na kraju – ne možemo reći da osećamo kao da se to događa meni; prava slika je "Sećam se kada se sve ovo događalo meni i još uvek me boli".

Novka Tomić i Nataša Mančić

“SUMC” STUDENTSKA UNIJA MEDICINARA

Naša mala oaza

Roditelji iz “NURDOR”-a, u saradnji sa volonterima, studentima Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, sa projektom ”Svi smo mi nečija deca”, ove jeseni su poželeti da nedeljno popodne, na hematoonkološkim odeljenjima Instituta za majku i dete i Univerzitske Dečje Klinike, pretvore u malu oazu radosti, optimizma i kreativnosti.

Grupa volontera, zajedno sa roditeljima izlečene dece, svake subote i nedelje, od 16.00 do 18.00h posećuje ova odeljenja, trudeći se da oboleloj deci i njihovim majkama donese ono što im je najpotrebnije: osmeh i veru.

I dok roditelji, volonteri iz „NURDOR”-a, kroz razgovor sa majkama prenose svoja iskustva, studenti se, kroz bezbrižnu igru, trude da ulepšaju deci trenutak, podstaknu kreativnost i donesu radost.

Divno je videti sva ta ozarena dečja lica, koja su, bar tih par sati, zaboravila na braunile, lekove, analize...

To su trenuci u kojima se govori samo o sanjarenjima, željama, drugarstvu, trenuci u kojima ne postoji bol, mučnina, strah...

Čuvaćemo zajedno našu oazu radosti i ukrašavati je svake nedelje osmehom.

A dečiji omeh nema cenu...

15. Фебруар - Светски Дан Деце Оболеле од Рака

ОКРЕНИ СЕ!

пројекат: Сви Смо Ми Нечија Деца

Халобеба

Irena Đorđević, координатор
пројекта

Kako rukovoditi grupom za pružanje podrške

Shelly Ziegler, Laura Lee Liebermann, Marianne Naafs-Wilstra

Marianne Naafs Wilstra

Jedan od najvećih izazova, sa kojima se suočava grupa za pružanje podrške roditeljima dece obolele od raka, je identifikacija problema u organizaciji sastanaka ove grupe.

Uzmimo na primer sledeću situaciju:

Vi ste glavni i odgovorni za

rukovođenje grupe. Na prvom skupu koji ste organizovali, prisustvovalo je 12 roditelja i prezadovoljni ste. Komunikacija je bila odlična i, razmenom iskustava, ljudi su mnogo saznali jedni od drugih.

Na sledeći sastanak je došlo 6 osoba. Sastanak je prošao dobro.

Pre sledećeg sastanka, podsećate i pozivate ljudе na sastanak. Ali, na sastanak dolaze samo njih troje.

Na četvrti sastanak odaziva se samo jedna osoba. Do tada ste već jako razočarani i obeshrabreni.

Zašto ljudi ne žele da dođu kada je sve bilo dobro?

Mnogi voditelji grupa za podršku smatraju da je najveći izazov i najteži problem pridobiti nove članove i zadržati ih u grupi. Takođe, veoma ih brine da li su sastanci dosadni ili možda izazivaju negativne emocije, kao i činjenica da su pojedinci veoma pričljivi i od njih drugi ne mogu doći do izražaja!!

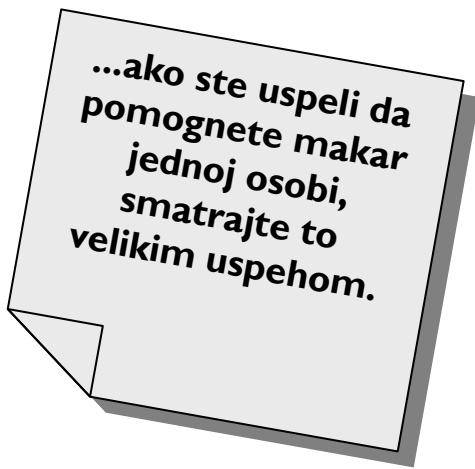
Veoma je važno definisati problem, saznati zašto pojedini članovi više ne dolaze na sastanke i zašto oni, koji povremeno dolaze, nisu redovni.

Često su u pitanju sledeći razlozi: nedostatak vremena, udaljenost od mesta sastanka, problem sa prevozom, briga o deci ili jedan od već gore pomenutih razloga (dosada, tuga itd.)

Međutim, isto tako razlog može biti i taj da je roditelj, zahvaljujući prisustvu na sastanku, prevazišao svoje probleme i podrška mu više nije neophodna.

Pojedinim roditeljima je dovoljan samo jedan sastanak da bi uvideli da nisu sami.

Ne dozvolite da vas sve ovo obeshrabri! Nisu uvek svi sastanci uspešni ali, ako ste uspeli da pomognete makar jednoj osobi, smatrajte to velikim uspehom.

Da bi saznali zašto roditelji ne dolaze, ili samo povremeno prisustvuju sastancima, najvažnije je da ih direktno pitate za razlog. Imajte na umu da ljudi različito prihvataju razgovor u grupi i pred drugima. Pokušajte da budete fleksibilni i ne uzimajte to lično.

Pokušaćemo da vam pomognemo sa predlozima, na osnovu našeg dugogodišnjeg iskustva, i nadamo se da ćete uspeti da oformite jaku grupu za pružanje podrške:

- Ohrabrite roditelje da govore. Ljudi će se radije odazvati ako ih lično pozovete na sastanak.
- Roditeljima, koji su se pridružili grupi ubrzo nakon saopštavanja dijagnoze, dajte malo vremena da se opovare nakon prvobitnog šoka, ali se potrudite da doprete do njih i da im pomognete u tom prvobitnom periodu.
- Pojedine roditelje je sramota da govore o svojoj intimi i morate voditi računa o njihovom pravu na privatnosti i poverljivost.
- Imajte na umu da pojedinci mogu ispoljiti bes i ljutnju.
- Redovno budite u kontaktu sa članovima grupe: telefonom, pismima, email-om. Trudite se da imate tačne kontakt adrese i brojeve telefona.
- Objavite vaše sastanke u biltenima (ako ih imate), trudite se da vaše aktivnosti budu uočljive tako što ćete ih oglasiti na plakatima koje treba postaviti na vidna mesta u bolnici (na odeljenju, u Dnevnoj bolnici, ambulantama lekara itd.).
- Uključite lekare, medicinske sestre, psihologe i socijalne radnike. Oni su ti koji treba da upute nove roditelje na vašu grupu, da promovišu aktivnosti grupe i da budu vaši najbliži saradnici.
- Kada roditelji propuste sastanak, pozovite ih recite da su nedostajali ostalim članovima. Takođe, nakon 2-3 sastanka, pozovite nove članove i pitajte ih o njihovom mišljenju, o osećanjima i efektima sastanka.
- Organizujte prevoz ako vaša organizacija ima mogućnosti. Mnogi ne žele da kažu da bi im dobrodošla takva pomoć ako ih ne pitate.
- Organizujte čuvanje dece ili poseban program za decu dok traje sastanak sa roditeljima.
- Organizujte zabavu i posluženje. Razmislite o organizovanju izleta jednom ili dva puta godišnje. Ljudi bi imali mogućnost da se zblže u opuštenoj atmosferi. Bili bi slobodni da razgovaraju i o drugim problemima koje imaju, o značajnim sportskim događanjima ili nečem

drugom, a ne samo o inicijalnom problemu.

- Podelite odgovornost sa članovima. Ako je na jednom od prethodnih sastanaka neko predložio nešto, obavezno mu dajte mogućnost da svoju ideju realizuje. Nemojte se ponašati kao da jedino vi sve znate i možete. Ljudima je potrebno da budu kreativni i više ćete im pomoći ako im omogućite da direktno budu uključeni u organizaciju i kreativnost grupe.
- Razvijajte koncepciju sastanaka, napravite plan i držite se osnovnog cilja. Ovo može pomoći da se izbegnu i prevaziđu teške situacije.
- Organizujte interesante i različite programe, uključite predavanja stručnjaka na teme koja interesuju članove grupe. Vodite računa da uključivanje previše stručnih predavanja mogu biti kontraproduktivna, mogu doneti više slušalaca, ali isto tako možete izgubiti intimnost vaših sastanaka!

Glavni cilj i zadatak grupe za pružanje podrške je da se roditeljima omogući slobodan i otvoren razgovor. Uključite što više članova u rešavanje problema i donošenje odluka.

Organizujte druge vidove zabave i programa. Nije svakome potrebna samo pomoći grupe za podršku, mnogi mogu biti zainteresovani da se uključe u aktivnosti kao što su:

- edukativni seminari,
- organizovanje raznih zabava,
- prikupljanje novčanih sredstava itd.

Zapamtite, grupa za pružanje podrške može mnogima promeniti i olakšati život!

Kongres ICCCPO - roditelji na radionici o pružanju podrške

PRVI KONGRES DEČIJE HEMATOLOGIJE I ONKOLOGIJE SRBIJE SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM Beograd 8-9. maj, 2007.

Prof. dr Dragana Janić

Prvi kongres dečje hematologije i onkologije Srbije sa međunarodnim učešćem je održan u Beogradu 8-9. maja, 2007. godine u organizaciji Interseksijskog odbora za pedijatrijsku hematologiju i onkologiju Srpskog lekarskog društva (SLD).

Organizacioni odbor kongresa su činili predsednik

Dragana Janić, potpredsednik Dragan Mićić i sekretar - Predrag Rodić. Naučni odbor su predstavljali članovi svih institucija koje se bave dečjom hematologijom i onkologijom: Gordana Bunjevački, Zoran Bekić, Nada Konstantinidis, Gordana Kostić, Dragana Vujić, Lidija Dokmanović i Nada Rašović. Kongres je održan u Zadužbini Ilike M. Kolarca, u prostorijama Društva srpsko-italijanskog prijateljstva.

Disciplina pedijatrijske hematologije i onkologije zauzima posebno mesto u istorijatu medicine uopšte, jer govori o tome kako su klinička zapažanja prokrčila put naučnim saznanjima o etiopatogenezi maligniteta i to ne samo dečjeg doba, nego i maligniteta uopšte. Značajna otkrića u ovim oblastima ispunjavala su entuzijazmom lekare koji su se bavili ovim bolesnicima u čitavom svetu, a i kod nas, tako da je ova struka veoma rano utemeljena na našim prostorima.

Interseksijski odbor predstavlja nastavak rada jugoslovenske Nacionalne grupe za hematologiju, onkologiju i imunologiju, osnovane '70 godina prošlog veka. Redovni sastanci su se održavali od 1977. godine pod nazivima Simpozijum/Kongres dečje hematologije/ onkologije/imunologije Jugoslavije / Srbije i Crne Gore.

Istorijat našeg udruženja predstavljen je u monografiji "Razvoj pedijatrijske hematologije, onkologije i imunologije 1970 - 2005." autora Prof. dr Emilije Stojimirović koja je izšla iz štampe 2006 godine.

Zahvaljujući sistematičnom i predanom radu, koji se prenosio sa utemeljivača dečje hematologije i onkologije na svoje učenike, koji su danas u poziciji da edukuju nove generacije mlađih lekara, stvorena je saradnja između centara koji se bave dijagnostikom i lečenjem

Prof. Dr Emilija Stojimirović

Učinjen pomak u definisanju prioriteta i pravaca razvoja dečje hematologije i onkologije u našoj sredini.

malignih bolesti u dece. Saradnja je rezultirala ulaskom Srbije kao punopravne članice u Internacionalnu BFM (Berlin-Frankfurt-Munster) grupu, što svakako predstavlja značajno priznanje našem angažovanju. Učešće u različitim internacionalnim protokolima obavezuje na kontinuiranu edukaciju i doslednost medicinskim i naučno-istraživačkim postulatima.

Tehničku organizaciju kongresa pomogli su roditelji iz udruženja roditelja dece obolele od maligniteta sa Univerzitetske dečje klinike u Beogradu.

Program kongresa sastojao se od velikog broja uvodnih predavanja, usmenih izlaganja originalnih saopštenja i postera. Brojni stručnjaci iz inostranstva su prihvatali poziv da održe uvodna predavanja, u velikoj meri zahvaljujući dugogodišnjoj saradnji naših centara sa Ospedale San Gerardo iz Monce.

Uvodna predavanja su održali gosti iz inostranstva i dugogodišnji konsultanti za naše bolesnike: Andrea Biondi, Cornelio Uderzo i Momcilo Jankovic iz Italije i Jan Stary iz Češke, kao i istaknuti predstavnici interseksijskog odbora.

Jedno uvodno predavanje je održala Sonja Pavlović iz Instituta za molekularnu genetiku i genetsko inžinjerstvo, sa kojom naša grupa najtešnje sarađuje kroz dijagnostiku i praćenje molekularno genetskih markera. Na taj način je omogućeno uvođenje molekularnih metoda u kliničku rutinu, a u cilju postizanja najsavremenijeg lečenja i u našoj sredini.

Glavne teme su imale za cilj osvrt na buduće trendove u pedijatrijskoj hematologiji i onkologiji i obuhvatile su: akutne leukemije, molekularne osnove maligniteta, transplantaciju matičnim ćelijama hematopoeze i psihosocijalnu podršku i organizaciju dečje hematologije i onkologije.

Po prvi put na jednom od ovakvih skupova, uvrštena su predavanja iz oblasti psihosocijalne podrške. Ovaj nezaobilazni aspekt multidisciplinarnog pristupa deci oboleloj od maligniteta u našoj sredini je nedovoljno razvijen. Ipak, iz tri izvanredna predavanja psihologa uključenih u rad sa decom oboleлом od maligniteta i njihovim roditeljima, proizilazi nada da će se situacija menjati na bolje.

Mornčilo Janković, začetnik saradnje sa Ospedale San Gerardo iz Monze, drži uvodno predavanje u sesiji psihosocijalne podrške

Predavanja na temu organizacije dečje hematologije i onkologije su takođe bila novina, a želja je da postanu tradicija na ovakvim skupovima. Obzirom da su neophodna značajna finansijska ulaganja u razvoj istraživanja i lečenja dece sa malignim oboljenjima, iskustva centara u okruženju omogućavaju da se izbegnu greške i lutanja i smanje troškovi neophodni za razvoj i napredak dečje hematologije i onkologije. Predavanja su održali gosti iz Bosne i Hercegovine (Meliha Sakić), Republike Srpske (Jelica Predojević-Samardžić), Hrvatske (Jelena Roganović) i Slovenije (Vladan Rajić).

Ostale teme obuhvatile su druge aktuelne oblasti dečje hematologije: anemije, hemostazu i trombozu, solidne tumore, limfome. Radovi sa kongresa su publikovani ili u celosti ili u vidu sažetaka 2007. godine u Biltenu za hematologiju, Vol 35, N° 1/2, 1-64.

Prof. Dr Nedeljko Radlović

Sumiranjem utisaka po završetku kongresa, smatramo je da je učinjen pomak u definisanju prioriteta i pravaca razvoja dečje hematologije i onkologije u našoj sredini.

Skup je otvorila prof. dr Dragana Janić, predsednik intersekcijskog odbora za dečju hematologiju i onkologiju SLD. U ime SLD skup je pozdravio Prof. dr Nedeljko Radlović, predsednik pedijatrijske sekcije SLD. Skup je takođe pozdravila Prof. dr Emiliya Stojimirović, jedan od osnivača udruženja lekara koji se bave hematologijom i onkologijom na našim prostorima.

Prof. dr Dragana Janić

Preživeti rak kao dete, bez obzira na moguće fizičke posledice, ostavlja emocionalni trag, dubok, pa...kao ovaj naš Dunav.

Kada vas nešto tako jako pogodi, obori, a vi uz upotrebu sve svoje snage i vere u boljitat, ostanete jedini na tom borbenom polju, onda se postavlja pitanje kako se izboriti sa onim što vi jeste, osoba koja je preživela rak, ne baš isti kao svi drugi, nekad i ne baš onakvi kakvim ste stvoreni, a ipak živi i više od toga, živahni.

Gledajući iz ugla osobe koja doživi nešto nesvakidašnje, shvatite da ta osoba nije samo ime i prezime sa određenim kvalitetima, koja sebe traži u svim mogućnostima ovog sveta. Osoba koja preživi rak, je sve sem običnog, njene granice i horizonti su u isto vreme smanjeni i prošireni.

Paradoksalno zvuči, ali to tako jeste. Ja sam dobila rak, sa svojih 11 godina, u 12 sam već bila izlečena od raka. Bilo je to dugih 11 meseci, druženja sa citostaticima, radioaktivnim zračenjima, iglama, infuzijama i ostalim stvarima koje prate tu bolest. Toliko sam se navikla tada na igle da mi je to i danas kao „dobar dan“.

S druge stane, nahvatala sam se strahova od aparata, raznoraznih, od rentgena, preko skenera do MRI-a.

Sav strah i slabost, sa kojom sam se susrela kao dete i koje sam prevazišla, došli su mi kao učitelji u mom kasnijem životu i naučili i da se sa tim, i svim ostalim strahovima, treba obračunati i da ih je moguće prevazići.

Uobičajeno je mišljenje da je prvi i osnovni strah deteta koje je preživelio rak, strah od relapsa, ja bih rekla da to prvo mesto dele dva straha, jedan sam već pomenula no drugi je isto tako prisutan, strah od odbacivanja. Moj prvi odgovor na ovaj strah, jeste izjava da sam imala rak, čisti računi sa sobom i sa drugima. Uvek sam imala osećaj da kad to izgovorim pred nekim da sam dovoljno jasno definisala sebe. „Imala sam rak kao dete, da sve je sada u redu. Izlečena sam.“

Imati rak ne znači samo patnju i bol, lekove i bolnice, to donekle znači pretraživanje sopstvene duše i uma, pronalaženje sopstva u životu koji vodimo, usporenje ili ubrzanje.

Rak, i onda kad ga u telu nemamo, ostaje kao pečat, ono nešto što ne dozvoljava obesmišljavanje života već nameće žudnju za istim.

Rak je moj život preokrenuo, nije me promenio, nije me uništio niti zaplašio, ali me je obeležio.

Ja sam neko ko je proživeo ono najgore, ja sam prevazišla to najgore, ostao je samo život i da se u njemu uživa.

Ako neko želi da podeli iste one horizonte i strahove koji tek treba da se prevaziđu, ja sam tu.

Dragana Ličina - student

INTERNACIONALNA KONFEDERACIJA UDRUŽENJA RODITELJA DECE

OBOLELE OD RAKA www.icccpo.org

ICCCPO - Internacionalna Konfederacija Udrženja Roditelja Dece Obolele od Raka, osnovana je 1994. godine u Španiji. Roditelji su želeli da svoja iskustva podele, da što više saznavaju jedni o drugima, da razmene korisne informacije, a sve sa jednim jedinim ciljem – da se svakom detetu obolelom od kancera omoguće najbolji uslovi za dijagnostiku, lečenje i oporavak.

Ova jedinstvena međunarodna roditeljska organizacija blisko sarađuje sa Međunarodnim Društvom Pedijatrijske Onkologije SIOP i mnogim drugim organizacijama koja se bave problematikom dečjeg kancera.

Geoff Thaxter, Predsednik ICCCPO

Poštovane Kolege,

Bilo je pravo zadovoljstvo sresti tako mnogo starih i novih prijatelja, članova ICCCPO u Mumbaiu. U cilju potpunog informisanja, smatrao sam da bi bilo korisno da svi članovi dobiju kratak prikaz najvažnijih zaključaka sa Konferencije i sastanka Upravnih Odbora ICCCPO, WCCF i SIOP.

UPRAVNI ODBOR ICCCPO

Pre svega, želeo bih da se zahvalim Sajmonu Lali na njegovim aktivnostima na mestu Predsednika u poslednje 4 godine. Sajmon je bio posrednik u novim projektima, uključujući i WCCF. Sajmon je i dalje član Upravnog odbora, na mestu blagajnika organizacije.

Zahvaljujem se i Kristini Wandzura, iz Kanade, koja napušta Predsedništvo posle 12 godina angažovanja. Dala je svoj izuzetni doprinos u funkcionalisanju cele organizacije i prihvatiла је da ostane predstavnik Severne Amerike na području Evrope.

Pozdravljamo i Andersa Wollmena, iz Švedske, koji dolazi u Predsedništvo, uz već prethodno aktivno učešće u organizovanju konferencije u Mumbaiu.

Čestitamo i Benson Pau, iz Kine, na imenovanju na mesto zamenika Predsednika. Julian Cutland prelazi sa

Svake godine ICCCPO održava godišnje sastanke i Skupštinu u saradnji sa SIOP godišnjim kongresom. Ove godine, od 29. oktobra do 03. novembra, sastanak SIOP&ICCCPO održan je u dalekoj Indiji, u Mumbaiu. Za vas smo preveli i priredili pismo novoizabranog Predsednika ICCCPO, Džef Takstera (UK), u kojem se obraća svim roditeljima sveta, čija su deca lečena od malignih bolesti.

Irina Čepinac Ban, član Upravnog Odbora ICCCPO

SVIM ČLANOVIMA ICCCPO

mesta Blagajnika na mesto Sekretara Organizacije.

Pregled rezultata naše strategije prezentiran je na Skupštini uz saglasnost svih članova Organizacije. U kratkim crtama, naši planovi za naredni trogodišnji period su:

- dalje povećavanje broja članova;
- razvijanje evropskih i regionalnih odbora koji će zastupati interese članova više na lokalnom nivou i, na osnovu toga, stvaranje mogućnosti da se poveća broj kandidata za Predsedništvo ICCCPO;
- aktivnosti u neposrednoj saradnji sa SIOP i podrška u osnivanju WCCF.

KONFERENCIJA

Zahvaljujemo se lokalnim organizatorima, Shubhi Maudgul i njenom timu, na konferenciji koja je protekla besprekorno, uključujući i uobičajeni deo koji se odnosi na sastanak i reči dobrodošlice na samom početku i svečanoj večeri. Chris Wandzura i Anders Wollmen su organizovali niz programa i radionica. Detalji o istim biće objavljeni u sledećem Biltenu ICCCPO.

WCCF Svetska Fondacija za decu obolelu od kancera

U Mumbaiu su se sreli članovi Upravnog Odbora WCCF. Ova Organizacija je napravila veliki pomak i sada je registrovana kao dobrovorna organizacija u Velikoj Britaniji i ima svoju prezentaciju na www.worldccf.org

Delokrug aktivnosti WCCF uključuje i prikupljanje 1.5 miliona Evra u cilju finansiranja programa razvoja infrastrukture. ICCCPO članovi su priložili 97.000 evra, a mi se nadamo da će iznos sume biti i 150.000 Evra. O ovome ćemo posebno pisati. Sve u svemu, naše obaveze iznose 550.000 evra, a ostatak od oko 35% ostaje za ispunjavanje naših ciljeva.

SIOP

Prisustvovali smo sastanku SIOP Upravnog odbora i dogovorili se o zajedničkim merama međusobne pomoći. To znači da će SIOP obezbediti pristup svojim članovima i u zemljama u kojima nemamo članstvo. To će nam svakako pomoći da se naše članstvo uveća.

Saradivaćemo neposredno u radu SIOP Odbora u Evropi. To znači da će naša saradnja doprineti da se još više čuje glas dece obolele od kancera i da se izvrši pritisak u smislu uvođenja novih kliničkih testiranja. Uspostavićemo vezu i sa SIOP Azija, gde se nalazi najveći deo svetske populacije, a pokušaćemo i da povećamo naše prisustvo u zemljama u kojima se govoriti arapski.

REZIME

ICCCPO je uradio veliki pomak od 1994. povećavši broj članova sa 12 na današnjih 108. ICCCPO i dalje nastavlja sa svojim aktivnostima u tom smislu.

Tokom sledeće 2-3 godine, imamo mogućnost da preko WCCF obezbedimo stvarnu pomoć zemljama u razvoju. Saradivaćemo neposredno sa SIOP i ostalim organizacijama, kako bismo obezbedili dalji napredak u stopi preživljavanja i standardima nege bolesnika u razvijenim zemljama.

Cilj nam je da imamo veliko i snažno članstvo koje će obezrediti veće aktivnosti na nivou regionalnih i kontinetalnih udruženja. Cilj nam je i da poboljšamo način koji će se omogućiti lakša razmena informacija i iskustvo u okviru članstva.

Konačno, molim vas da ostane dosledni u vašim idejama i mislima — ovo je vaša organizacija.

S poštovanjem, Džef Takster

Geoff Thaxter

MLADI, IZLEČENI OD RAKA, NA KONGRESU ICCCPO U MUMBAIU, INDIJA

Ove godine sam po četvrti put prisustvovala ICCCPO kongresu, delu vezanom za mlade, izlečene od kancera.

Moje „putešestvije“ i dodir sa tim kongresom se desio 2002. godine u Portugalu, gde sam, na moje veliko iznenađenje, otkrila veliki deo neistraženih pitanja, emocija ali i odgovora za koje nisam znala ni da će mi biti potrebni.

Najbitnije od svega je to što sam, u veoma važnom trenutku mog života, otkrila da mogu da podelim ono što me muči. Normalno da u životu adolescenta postoji ono najbitnije pitanje, a to je pozicija koju držimo u ovom svetu, način na koji nas drugi doživljavaju, šta mogu da učinim da poboljšam svet oko sebe. Nažalost, u svim onim danima kad jurimo za svojim obavezama, mладаљачким strastima ili kad nam se glave zalude, zaboravimo na to bitno pitanje: ko sam ja i kako mogu da utičem na ovaj svet? Pitanja koja nas okružuju, postaju još naglašenija kada se u sve umeša i činjenica da ste kao dete preživeli rak.

Biti survivor, što bi na srpskom značilo „preživeli“ (više volim da nas zovem izlečenima), je poprilično kompleksna pozicija koju ne definišemo mi sami, već se i ostale grane koje se bave pedijatrijskom onkologijom. Prethodne dve godine smo prisustvovali fenomenalnim predavanjima Dr. Momčila Jankovića i Prof. John Spinette, a ove godine, dan pre predavanja o survivorsima, takođe je održano predavanje o Eriće dokumentu na kojem su radili doktori, sestre, roditelji, survivorsi, psiholozi (objavljen je u prošlom broju). Bila sam deo tima koji je radio na pripremi tog dokumenta, nažalost nisam na kraju prisustvovala samom završetku tog projekta, te mi je stoga bilo interesantno da čujem ponešto o tome od ljudi koji su direktno vezani za taj dokument. Po meni, ovo su bila dva najinteresantnija predavanja, pored predstavljanja Indijske grupe za borbu protiv raka (njihov rad je uistinu neverovatan). Kao i svake godine, održan je Info Market, meni jedan od omiljenih delova kongresa, na kojem svi dele svoje materijale i predstavljaju se.

Ono što sam uspela da primetim jeste očigledan napredak skoro svih organizacija uključenih u rad ICCCPO. Vidi se napredak od organizacija koje su kretale sa jedva pozitivne nule, do toga da sada funkcionišu, rade punom parom i vidno želete još da se usavrše.

Program survivora je uključivao kompletan program roditeljskog dela ICCCPO-a i sopstveni program. No, najbitniji deo celog kongresa, za mene kao survivor-a, jesu naše radionice, gde jedni sa drugima delimo informacije o tome kako se „to radi negde drugde“, šta se zapravo čini u svetu i gde se i mi možemo predstaviti. Udruženja survivors-a su veoma bitan deo u pomoći deci koja su imala rak. Nažalost, naša zemlja nema organizovanu grupu mlađih ljudi koji su preživeli rak, uglavnom se to svodi na lična prijateljstva uspostavljana tokom lečenja ili kasnije tokom života. Ali svaki survivor se prepozna u drugom čim se upoznaju.

Na kongres u Mumbai su došli survivorsi iz celog sveta, ali za mene je ova godina bila prekretnica jer se osetilo da su se mnogi odazvali na ovaj kongres osećajući potrebu da nešto i pruže i održe par predavanja o svojim udruženjima, akcijama i problemima što pokazuje da je naše druženje postalo kvalitetnije i prisnije i da ima nade u njegovo održavanje. S obzirom da sam i sama osetila potrebu da nešto dam, a ne da uzimam, održala sam predavanje o skupljanju para za NVO u zemljama u razvoju.

Najbitnije od svega jeste osećaj koji mi je Mumbai sam dao, da se ispravim, Indija dala. Srpske organizacije imaju dalek put da pređu, zajedno sa ovom našom državom, do statusa razvijenih, no ipak smo srećni što smo tu gde smo. Neke borbe koje smo vodili pre 10 ili 15 godina, su sada daleko iza nas, a dalje su prisutne u nekim drugim delovima sveta. No to ne znači da trebamo biti zadovoljni datom situacijom, već da se borimo kao lavovi da ostavimo i današnje probleme negde daleko u prašini puta, iza nas.

Dragana Ličina

Prijateljstvo za sva vremena

Bivši pacijenti u razgovoru sa psihologom, dok roditelji, doktori i psiholozi slušaju

ICCCPO Kongres u Indiji...rad, učenje i druženje

Porodica na okupu

Nacionalni ples na oproštajnoj večeri

Predsednik SIOP, Prof. Dr Tim Eden na otvaranju
ICCCPO kongresa

Chris Wandzura se zahvaljuje domaćinima

Roditelji iz Švajcarske sa "suvenirom" na rukama

Cooperation in the field
Start - 3rd January, 2007
Place - oncogeneticologic
regional children's hospital
Category of patients: children
with diseases of oncology

Referat i poster Irine Ban o regionalnoj saradnji udruženja roditelja u Istočnoj Evropi

"INFO MARKET" Edith Grinspalcholc iz Argentine

Skupština ICCCPO

U SLEDEĆEM BILTENU

Prof. John J. Spinetta,

psiholog sa Univerziteta San Diego, SAD:

John J. Spinetta

"Obraćam se direktno Vama, roditeljima dece obolele od kancera. Vi ste eksperti, Vi ste oni koji najbolje poznajete svoje dete, Vi najbolje znate sa kakvom patnjom se suočava Vaša porodica, Vi ste oni koji nosite najveći teret detetove bolesti i lečenja..."

IMPRINT

Izдавач: "NURDOR" Nacionalno Udruženje Roditelja Dece Obbole od Raka Srbije

Palmotićeva 25A, 11000 Beograd, Srbija
office@nurdor.org.yu www.nurdor.org.yu

Tekući račun: 275-213858081104-50

Odgovorni urednik: Ljiljana Lukan
ljlukan@nap.co.yu.

Štampa: "Vesela štamparija ART-a"